

۲۰۱۷/۰۳/۰۷

دوکتور محمد ظاهر عزیز

مقامات تصمیم گیر حکومت وحدت ملی بدون در نظر داشت منافع عالیای فرهنگی و سیاسی کشور، دفتر نمایندگی دایمی افغانستان را در مقر سازمان تعلیمی، علمی و فرهنگی ملل متحد در پاریس بست. اینجانب این عمل نادرست حکومت را با تأثیرات منفی آن در برنامه های تعلیمی، علمی، فرهنگی، اطلاعات و حقوق بشر در کشور ما از طریق روزنامه آرمان ملی، تلویزیون طلوع نیوز و سایت آریانا افغانستان آنلاین به اطلاع هموطنان رساندم. در ضمن مقالات زیر که در چند بخش تقدیم خواهد شد، اهمیت و مقام این سازمان بزرگ تعلیمی، علمی و فرهنگی را در جهان و ضرورت روابط جدی و دایم را با این سازمان که حتماً به نفع کشور ما است با حرمت به هموطنان و خاصاً به فرهنگیان کشور تقدیم می نمایم.

سازمان تربیتی، علمی و فرهنگی ملل متحد (یونسکو)

قسمت چهارم

خلاصه رشته های فعالیت یونسکو
(تعلیم و تربیه، علوم، فرهنگ و ارتباطات و اطلاعات)

بخش هشتم

(۲)

انسان و جامعه در جهان متحول

ب: تحولات اجتماعی:

بعضی از تحولات اجتماعی که در دنیای نوین رخ داده اند، به تمامی بشریت مربوط می شوند و مورد توجه خاص مجمع بین المللی کار شناسان علوم اجتماعی و انسانی قرار گرفته اند. موارد خاص عبارت اند از: تحولات جمعیت شناسی، اسکان شهری، اسباب جذب و طرد که مربوط به مدرن سازی جوامع است، یا گسترش برخی اجزای فعال جامعه که در ایجاد این تحولات نقش مهمی ایفا می کنند مانند خانواده، زنان و جوانان. کاهش شدید حاصل خیزی همراه با رفاه طلبی روز افزون که در کشورهای زیادی در مناطق مختلف تجربه شده اند، دو موضوع مورد تجربه می باشند چراکه موجد تغییرات عمده در ترکیب جمعیتی این کشور ها هستند. افزایش عمومی سن در ترکیب جمعیت کشور های پیشرفته و همچنان کشور های روبه توسعه، گرایش مسلط و قابل پیش بینی در آینده، و سرچشمه بروز منازعات آتی اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی خواهد بود. تأثیر نسبت اعضای فعال و غیر فعال اقتصادی جامعه و در نتیجه، توزیع درآمد میان نسلهای مختلف در یک کشور و بالا رفتن سن جمعیت، تصمیم گیرندگان را وادار می نماید که برای حمایت از شمار رو به تزاید افراد مسن دست به اقداماتی بزنند. غالباً پیامد

رسیدن به سن بالا، کاهش قدرت انطباق با سرعت تحولات اجتماعی است، این مسئله نیز موجب نتایجی می شود که هنوز بطور کامل بررسی نشده اند.

جنبه مهم دیگر تحولات جمعیتی مربوط به حرکت‌های مهاجرتی است. شکاف روز افزون در سطح زندگی و فرصت های موجود میان کشور های پیشرفته و عقب مانده، در جهانی که اعضایش کاملاً بهم وابسته اند، به مهاجرت های گسترده درون منطقه ای دامن زده است، و تأثیرات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی و سیاسی این مهاجرت‌ها باید به تفصیل بررسی شوند.

موضوعات وابسته به اسکان شهری و گرایش به شهر نشینی به صورت حتمی نشوینش عمده بسیاری از کشور ها و بخصوص کشور های روبه انکشاف را بار آورده است. این پدیده عالمگیر و غیر قابل تغییر است که تا آخر این قرن بیش از نیمی از جمعیت زمین را تحت تأثیر قرار خواهد داد و عواقب اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی آن در بسیاری از موارد به سختی قابل کنترل خواهد بود. مطالعات و تحقیقاتی که در مورد سیستم های شهری انجام می گیرد، با روش های ساخت و عملکرد شهر های بزرگ، همچنین با نوع و نحوه انطباق با زندگی شهری از قبیل فشر غریب و فرهنگ فقر که در محروم ترین اقشار جامعه بروز می کند، سر و کار دارد.

(باید تذکر داد که این پدیده در کشور ما، کشور جنگ زده، به صورت مشخص ظاهر است. نفوس کابل که در دهه هفتاد میلادی بیش از ششصد هزار نفر نبود، حالا زیادتیر از پنج میلیون انسان در کابل و حوالی کابل زندگی می نمایند. این موضوع هزار ها مشکل را خلق نموده است و علاوه از مشکل بزرگ امنیتی، مشکلات عمیق اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، فقر و محیط زیستی را بار آورده است. مهاجرت‌ها تنها در سطح کشور ها و یا در یک منطقه خلاصه نمی گردد، بلکه واقعیت های بین المللی را به خود گرفته است و در سطح جهانی مشکلات بزرگی خلق نموده است. مهاجرت های بزرگ میان کشور های جنگ زده در شرق میانه و اروپا و کشور های افریقایی و اروپا تحولات، همراه با مشکلات عظیم اقتصادی، اجتماعی و سیاسی را حتی در کشور های پیشرفته اروپا بار آورده است. در جهان امروز، مهاجرت های میان قاره یی، نه تنها اسباب مشکلات سیاسی و فرهنگی گردیده بلکه سوء تفاهم و مخالفت های سیاسی را در میان احزاب سیاسی در کشور های اروپایی و ایالات متحده امریکا، خلق نموده است. ضمناً در افزودی ملی گرایی از لحاظ فرهنگی و نژادی در میان طبقات مختلف جامعه حتی در جوامع پیشرفته مانند ایالات متحده امریکا شده است. پیش بینی های دستگاه ملل متحد حکم مینمایند که مهاجرت‌ها در داخل کشور ها و میان کشور ها و قاره ها در طول سالیان پیشرو ادامه خواهد یافت. علاوه می گردد که مهاجرت ها در طول حیات بشریت صورت گرفته و سخت گیریهای سیاسی و یا اجرایی نمی توانند جلو مهاجرت‌ها را بگیرند. کشور های پیشرفته باید بپذیرند که مهاجرین چه در میان کشور ها و یا مهاجرت های قاره یی، در تحول و پیشرفت های اقتصادی و علمی در کشور های میزبان و در سطح بین المللی نقش عمده و قابل انکار داشته و حتماً ادامه خواهد داشت.)

بررسی دگر گونی هایی که بر ساختار خانواده اثر می گذارد درک خاصی از تحولات اجتماعی را ممکن می سازد چراکه بسیاری از تغییرات عمده در جهان امروز ریشه در اساس خانواده دارند. جدا از تحولات عمده داخلی که بر گروه خانواده اثر می گذارد، انتقال تدریجی خانواده به یک عامل قطعی در حرکت های اجتماعی اثرات ژرفی بر توسعه اقتصادی و فرهنگی جامعه دارند. با توجه به اینکه در بسیاری از کشور ها خانواده کانون تنظیم کننده حیات

اجتماعی و اقتصادی است، هم اکنون در شکل بخشیدن به الگوهای مصرف و شیوه های مختلف زندگی، چه علت و چه معلول آن باشند، نقش قاطعی ایفا میکند.

سر انجام، تحولات حاصل از پیشرفتهای اقتصادی و نوسازی اجتماعی، تمام جنبه های اجتماعی را تحت تأثیر قرار می دهند. هرچند غالباً ثمره این تحولات برخوردار شدن افراد و گروه ها از سطح زندگی بالاتر و بهبود وضع این طبقات در جامعه است، ولی در پهلوی آن، عدم توجه بر بهبود حیات دیگران و در حاشیه ماندن بخشهای محروم تر جامعه از امکانات، نیز پیش می آید. کنار گذاشتن افراد علاوه بر مسائلی که در زمینه اخلاق و حقوق بشر ایجاد می کند، بخشهایی از جامعه را که نقش اساسی تری در "توسعه بر پایه اصول دیموکراسی" ایفا می نمایند، نیز فلج می سازد. در این موضوع، مطالعه بیشتر مشارکت و دخالت ندادن این گروه ها، و تأثیر آن بر مشارکت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی (بخصوص مشارکت زنان و جوانان) اساس ایجاد یک فضای عمده تحقیقاتی در علوم اجتماعی و انسانی است.

یونسکو در ضمن تطبیق برنامه های تصویب شده، تلاشها چشمگیری، با همکاری مؤسسات تحقیقاتی و اجتماعی در جهت حل روابط پیچیده میان تحولات جمعیت و نقل و انتقالات اجتماعی و فرهنگی خواهد نمود. به کمک همکاریهای صندوق جمعیت ملل متحد (UNFPA)، آن کوشش ها به صورت برنامه وسیع و دامنه دار همکاری فنی با کشور های در حال رشد در زمینه شناخت جمعیت و ارتباطات جمعیتی ارائه شده اند. فعالیت های سازمان با نقش خانواده در زمینه توسعه و نیز رابطه میان ساختار های خانواده و موقعیت نقش زن ارتباط داشته است. این اقدام به بالا بردن سطح آگاهی عمومی کمک کرده و افزایش آگاهی نیز به نوبه خود موجب مطالعات و تحقیقات بعدی بر موضوعات اجتماعی وابسته به زنان و نقش زنان در تحول شده است. و بالاخره، یونسکو ضمن رسیدگی به سایر مسائل، از راه همگانی و مردمی کردن تعلیم و تربیت، دستیابی به اطلاعات علمی و مشارکت در زندگی فرهنگی، هم خود را مصروف مبارزه با عدم دخالت زنان و کنار گذاشتن آنان از صحنه اجتماعی کرده است، و هم فعالیت هایی را که جوانان را قادر به مشارکت در امر توسعه و استفاده هرچه بهتر از منابع طبیعی می نماید مورد توجه خاص قرار داده است.

اهداف و خط مشی:

هدف نهایی برنامه، بالا بردن میزان شناخت و درک تأثیرات تحولات اجتماعی معاصر بر زندگی اجتماعی، اقتصاد و فرهنگ و نیز اتخاذ ستراتیژی های متناسب و مؤثرتر است.

شرط اساسی تحقق ستراتیژی برنامه آنست که اطمینان حاصل گردد که اطلاعات کسب شده از طریق مطالعات تحقیقاتی، هماهنگ با فعالیت ها، منتهی به کسب و تعلیم بالا رفتن آگاهی و کمک به تصمیم گیری در زمینه های زیر می گردد: عکس العمل احتمالی جوامع در برابر تغییرات محیط زیست کره زمین، تغییرات جمعیتی و اسکان شهری، تغییر موقعیت و نقش برخی از اجزای فعال اصلی جامعه همچون خانواده، زنان و جوانان، کمک علوم اجتماعی و انسانی به فعالیت های خاص در زمینه تعلیم و تربیه و توسعه که در حوزه های اصلی دیگر برنامه قرار دارند.

به دلیل اهمیت فعالیت های وابسته به مطالعات و تحقیقات جمعیت شناسی، تعلیمی و ارتباطات مربوط به جمعیت و نیاز به تقویت همکاری میان یونسکو، صندوق جمعیت سازمان ملل متحد (UNFPA) و سایر سازمانهای بین الدول و غیر دولتی در زمینه فوق، اجرای فعالیت ها در چهار چوب یک برنامه خاص ضروری است.

اقدام:

در زمینه تحقیقات و مطالعات، تجزیه و تحلیل احصائیه ها، تعلیم و تربیه و ارتباطات مربوط به جمعیت، طرح خاصی به عنوان بخشی از مشارکت فلسفه و علوم اجتماعی و انسانی در تحلیل تحولات در جهان معاصر به مورد اجراء گذاشته خواهد شد.

طرح خاص: تحقیقات، تعلیم و تربیه و ارتباطات مربوط به جمعیت:

تحولات جمعیتی، اجتماعی در دنیای معاصر نتایج عمده ای برای جامعه و فرهنگ به بار آورده اند. این تغییرات بر توزیع جغرافیایی جمعیت، هنجارهای تولید نسل (توالد و تناسل) افراد، سازماندهی کار و الگوهای مصرف و ساختار و نقش خانواده اثر می گذارند. اگر بخواهیم سطح آگاهی را بالا ببریم، لازمست که ارتباطات درونی میان پدیده های مختلف جمعیتی و پدیده های اجتماعی- فرهنگی را مورد مطالعه قرار دهیم. اگر نهاد های مختلف اجتماعی و مسئولین بخواهند دلایل و نتایج تحولات جمعیتی را دریابند و بر طبق آن روی آن تحولات کار کنند، مسئله عمق بیشتر خواهد داشت.

در پاسخ به این مسئله، شمار زیادی از کشور ها پذیرفته اند که همگام اتخاذ خط مشی ها و برنامه هایی که بتوانند نیاز ها و خواسته های مردم را بر آورده سازند، نیاز توجه کامل به عوامل جمعیتی می باشند که خود مستلزم فعالیت های تحقیقاتی و آموزش افراد و برنامه های ارتباطی است. یونسکو که از آغاز تأسیس سازمان به این مسئله توجه داشت، از زمان کنفرانس جهانی جمعیت (بخارست ۱۹۷۸) برنامه کارش را بر حمایت از جنبه های اجتماعی- فرهنگی تحولات جمعیتی (شامل تحقیقات گسترده و محدود) متمرکز نموده است تا به این ترتیب اثر بخشی پروژه های ملی را تضمین نماید. جنبه های فوق همچنین با معرفی برنامه هایی در دوره تعلیمات عمومی و تعلیمات عالی، آموزش جمعیت و گسترش برنامه های ارتباطی جمعیت که برای آگاه ساختن عموم والدین، رهبران و تصمیم گیرندگان، از مسائل جمعیتی تدوین شده اند، سر و کار داشت. در حال حاضر دولتها لزوم پذیرش مسائل جمعیتی به عنوان جزء مهمی از کل توسعه را می پذیرند و همین امر یونسکو را به دادن پاسخ و معرفی بهترین وسیله گنجاندن (عامل جمعیت) در (تلاش برای ریشه کن ساختن فقر)، فرا می خواند. این پروژه خاص طرح ریزی شده است تا سازمان را در جهت کمک به حکومت برای نیل به آن هدف، در موقعیت بهتری قرار دهد.

دسته اولین فعالیت ها معطوف به تحقیقات در مورد موقعیت کنونی و گرایشات امور و مسائل جمعیتی در دو سطح است. در طول دو مرحله نخست طرح، تأثیرات اجتماعی، فرهنگی و سیاسی مهاجرت های مردم آسیا، امریکای لاتین و افریقا مورد مطالعه قرار خواهد گرفت. این مطالعات وسیع و چند جانبه و مشتمل بر تجزیه و تحلیل عوامل مؤثر بر ادغام مهاجران در کشور های مهاجر پذیر، می باشد. در طی مرحله دوم طرح، مهاجرت های داخلی نیز با توجه خاص به تأثیر شان در تحولات الگو های خانواده و نا هنجاری های اجتماعی، مورد بررسی قرار خواهند گرفت.

در همین زمینه، در طول مرحله اول و دوم طرح، مطالعاتی بر روی تأثیرات متقابل ارزشها، باورها و الگوها و عادات فرهنگی جمعیت دهاتی و جمعیت فقر زده شهری از طرفی و الگو های رشد جمعیت از سوی دیگر و همچنین نتایج این تأثیرات متقابل بر ساختار سنی (مسائلی مربوط به عمر) و افزایش طول عمر جمعیت، انجام داده خواهد شد. در طی مرحله دوم و سوم طرح، بر مبنای دریافت های این مطالعات، مورد خط مشی آینده، پیشنهاد هایی ارائه خواهد شد. هدف این پیشنهاد ها این خواهد بود که برای یافتن راه حل مشکلات شناسایی شده، به مقامات ذیربط کمک شود.

دسته دوم فعالیت ها معطوف به تقویت پروژه های آموزش جمعیت و ارتباطات جمعیتی است. در طول مرحله اول برنامه، ابتدا ارزیابی فاطعانه ای از طرح ها و برنامه های جمعیتی نمونه انجام می شود و به تعقیب آن، ستراتیژی کاملی جهت افزایش تأثیر برنامه های ملی جدید یا برنامه های در حال اقدام تنظیم می گردد. اهداف این ستراتیژی عبارت اند از تثبیت کردن و پذیرش کامل تعلیم و تدریس مسائلی مربوط به جمعیت در نظام تعلیمی رسمی و هماهنگ کردن محتوای متنوع دروس و مباحث مربوط به جمعیت در تعلیمات غیر رسمی، به خصوص در برنامه های سواد آموزی و آموزش کلان سالان به تناسب فعالیت هایی که آگاهی رهبران و تصمیم گیرندگان را نسبت به ضرورت تعلیمات جمعیت افزایش می دهد، مورد حمایت قرار خواهد گرفت. بر علاوه، گام هایی در جهت پیشبرد آموزش تعلیمات عالی در زمینه مسائل جمعیتی و تربیت کار شناسان مسائل جمعیتی برداشته خواهد شد.

برنامه های ملی ارتباطات جمعیتی که در سطح وسیع و برای مخاطبان خاص مثلاً زنان، جوانان، والدین و ارگانهای وابسته به برنامه های مختلف توسعه پخش می شود نیز مورد حمایت قرار خواهند گرفت. تأکید روی بالا بردن سطح آگاهی و اصلاح و تغییر رضا کارانه موضوعات و مسائل جمعیتی مختلف است. برای تضمین توزیع و انتشار احصائیه ها و اطلاعات مربوط به جمعیت در سطح وسیعتر از طریق کانالهای ارتباطی (روزنامه ها، نشریات، خبر نامه های محلی در دهات، رادیو، تلویزیون) اقدامات بیشتری انجام خواهد شد. سرویس های اطلاعاتی که وظیفه شان تبادل و انتشار اطلاعات در باره ابداعاتی که در جهت بهبود شیوه های تدریس و مواد درسی به کار شناسان آموزش و اطلاعات جمعیت می باشد، خاصاً در سطح ملی و منطقه ای، تقویت خواهند شد.

تا آنجا که به مسئله اسکان شهری و شهر نشینی مربوط می شود، در طول نخستین مرحله طرح، کوشش خواهد شد که به منظور آماده سازی پروژه دیگر نهایت مهم (آینده شهر ها در قید مشکلات اجتماعی و فرهنگی)، اطلاعات موجود در باره شیوه های مختلف سازماندهی اقتصادی و اجتماعی جوامع محروم شهری و شیوه های اداره مناطق شهری در شرایط حاضر مورد بررسی و ارزیابی قرار گیرد.

در ضمن تطبیق پروژه های خاص منطقه ای، در مورد ساختار ها و عملکرد های در حال تحول خانواده در زمینه های مختلف آغاز خواهد شد. این پروژه در بر گیرنده نا همگونی های اقتصادی، اجتماعی، تغییر مسائل توالد و تناسل و ستراتیژی های بسیج اجتماعی خواهد بود. همچنین به اسکان شهری، مهاجرت و حاشیه نشینی نفوس شهری توجه خواهد شد. نتایج این تحقیقات در طی سالهای بعدی، بعد از ختم پروژه ها، منتشر خواهد گردید.

در رابطه با موقعیت زنان، مؤسساتی که مصروف تحقیقات اند، تشویق خواهند شد تا مطالعات خود را در فرهنگهای مختلف در مورد تغییر نقش اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی زنان در خانواده و در جامعه انجام دهند، ضمن اینکه بر نقش آنان به عنوان عاملان تحولات اجتماعی تأکید می نمایند. دست یافته های این مطالعات به همراه سایر اطلاعات در دسترس، مواد آموزشی و کتب درسی و مراجع این معلومات از طریق شبکه های منطقه ای و بین المللی مؤسسات تعلیمی و تحقیقاتی علوم اجتماعی و انسانی در دسترس عموم قرار خواهد گرفت.

به عواملی که منجر به طرد جوانان از صحنه اجتماع می شود و نیز به تحلیل اثر تکنالوژی های جدید بر جذب اجتماع و اشتغال جوانان توجه خاص خواهد شد. تبادل نظر میان نمایندگان فکری و اعتقادی مختلف، به عنوان ابزار

تقویت بحث و گفت و گو بر مسائل اخلاقی جهان امروز، از قبیل فقر و حفظ محیط زیست و نیز مسئولیت نسل کنونی نسبت به نسل های آینده، در این زمینه مورد تشویق قرار خواهد گرفت.

در رابطه، با کمک علوم اجتماعی و انسانی به سایر حوضه های اصلی برنامه، در زمینه تعلیم و ارائه اطلاعات و مطالعه پدیده عدم دخالت که ناشی از بیسوادی یا عدم توانایی در نیل به پیشرفت مطلوب در جهت تعمیم آموزش می باشد، تأکید خواهد شد. ضمناً چگونگی اطلاعات حاصله در این زمینه در مناطق مختلف مورد ارزیابی قرار خواهد گرفت. در این باره که تعلیمات و معلومات پیش از پیش (حفاظت از محیط زیست، منع سوء استفاده از مواد مخدر و حفاظت قبلی از ابتلاء به ایدز) حقیقتاً تا چه حد در تغییر رفتار افراد مؤثر اند، تحقیقاتی انجام خواهد شد. سایر مطالعات تحقیقاتی به شناختن ارزش نهانی و بالقوه ای که تعلیم و تربیه، تمرینات در صنف و مؤسسات تحقیقاتی خواهند پرداخت که به عنوان مانعی بر سر راه پیشرفت این نوع امراض اجتماعی گردند، تفاهم متقابل و همکاری هایی در سطوح منطقه و بین المللی صورت خواهند گرفت.

پایان بخش چهارم

قسمت

(۲)

ادامه دارد

